

Sygnatura akt IV Ka 106/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Połyniak
Protokolant:	Magdalena Telesz

przy udziale oskarżyciela publicznego Starszego Inspektora Pracy S. K.

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2023 r.

sprawy M.F.

syna R. i M. z domu K.

urodzonego (...) w S.

obwinionego z art. 10 ust. 1 w związku z art. 5 pkt 2 Ustawy z dnia 10 stycznia 2018 roku o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz niektóre inne dni

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego Państwową Inspekcję Pracy

od wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 29 listopada 2022 r. sygnatura akt II W 524/22

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz M.F.840 złotych tytułem zwrotu kosztów poniesionych w związku z udziałem jego obrońcy w postępowaniu odwoławczym;

III. kosztami sądowymi związanymi z postępowaniem odwoławczym obciąża Skarbu Państwa.

Sygnatura akt IV Ka106/23

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 listopada 2022r. Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, w sprawie o sygn. akt II W 524/22, uniewinnił M. F.od zarzutu popełnienia czynu z art. 10 ust. 1 w zw. z art.5 pkt 2 ustawy z dnia 10 stycznia 2018r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz niektóre inne dni, polegającego na tym, że w dniu 6 marca 2022r. w D. jako Prezes Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w D., wbrew zakazowi, powierzył wykonywanie pracy w handlu oraz wykonywanie czynności związanych z handlem (powierzenie sprzedaży) w placówce handlowej (w sklepie występującym pod szyldem (...) w D. przy ulicy (...)) sześciu zatrudnionym osobom, tj.: M. S., M. P., A. B., D. J., M. T., S. J..

Z rozstrzygnięciem tym nie pogodził się oskarżyciel – Państwowa Inspekcja Pracy – Okręgowy Inspektorat Pracy we W., który zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść M.F., zarzucając na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. obrazę przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni poprzez błędne przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie przepis ten pozwolił na to, aby w dniu 6 marca 2022r. w D. legalnie powierzono wykonywanie pracy w handlu oraz wykonywanie czynności związanych z handlem (powierzenie sprzedaży) w placówce handlowej (w sklepie występujący pod szyldem (...) w D. przy ul. (...)) sześciu zatrudnionym osobom tj.: M. S., M. P., A. B., D. J., M. T., S. J.) W konsekwencji Sąd przyjął, że ww. powierzenie było legalne zatem nie doszło do popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 w zw. z art. 5 pkt 2 §1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni.

Formułując ten zarzut apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie pierwszy i przekazanie w uchylonym zakresie sprawy sądowi I instancji do ponownego jej rozpoznania.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i tej okoliczności skarżący nie kwestionował, natomiast zarzut obrazę prawa materialnego oparł na tezie, że błędnie odczytany został przepis art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, wskazując, że „zapis ustawowy z użyciem przyimka (W) nie pozwala na jednoznaczne odkodowanie woli ustawodawcy, co do charakteru związku łączącego - placówkę handlową i zakład, ponieważ istnieją różne możliwości powiązania ww. pojęć” (k. 184) Na tej podstawie odwołał się autor apelacji do wykładni systemowej i funkcjonalnej i dokonał własnej interpretacji tego związku, tj. wskazał, że ustawa nie precyzuje jednoznacznie związku funkcjonalnego pomiędzy placówką handlową a zakładem i brak takiego związku, „jasno wyartykułowany w art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy nie przekreśla jeszcze osiągnięcia skutku założonego przez ustawodawcę w postaci stanu braku aktywności handlowej w kontekście przestrzennym pozostawiania poza zakładem prowadzącym działalność jako nadrzędnym funkcjonalnie”. Wskazał też apelujący, że „przyjęcie swobodnego rozumienia relacji pomiędzy placówką handlową a zakładem prowadzącym działalność prowadziłoby do stwierdzenia braku sensu normatywnego oraz celu przedmiotowego wyłączenia” (k. 184). Konkludując stwierdził, że „działalność placówek handlowych stanowić ma działalność służebną, drugorzędną w stosunku do działalności kulturalnej”, tj. „wartość dodaną do kultury, a nie pierwotną handlową” (k. 184v).

Z treści apelacji wynika, że jej autor, argumentując miał na uwadze znany również tutaj Sądowi, pogląd zaprezentowanego przez Ł. D. i M. S. (Palestra 2022/10/53- 69), w którym to wskazali, że „ustawodawca w ramach art. 6 ust. 1 pkt 10 u.o.h.n.ś zakodował warunki, aby prowadzona na terenie placówki działalność handlowa po pierwsze była funkcjonalnie podporządkowana zakładowi, w tym sensie, że celem prowadzenia placówki handlowej jest zwiększenie użyteczności oraz atrakcyjności zakładu”, a po drugie, że „placówka handlowa z punktu widzenia przestrzennego znajduje się na terenie zakładu”, konkludując następnie, że „oba te warunki muszą być spełnione koniunkcyjnie”.

Z taką interpretacją regulacji art. 6 ust.1 pkt 10 ustawy z 10 stycznia 2018r. zgodzić się jednakże nie można. Jest ona nieuprawniona i to niezależnie od tego, czy wolą ustawodawcy było umożliwienie prowadzenia handlu w niedziele i święta oraz w inne dni wyłącznie w placówkach handlowych, znajdujących się na terenie biblioteki, muzeum, czy innej placówki oświatowej bądź kulturalnej, czyli stanowiących działalność zasadniczą, a placówka handlowa miałaby mieć charakter uboczny („uzupełniający”), czy też w jeszcze innym zakresie, wynikającym np. tylko z powiązań funkcjonalnych. Ograniczenie swobody działalności gospodarczej, zagwarantowanej konstytucyjnie i ustawowo może nastąpić wyłącznie na podstawie precyzyjnie (ściśle) określonych podstawach i zakresie, których żadną miarą nie można interpretować rozszerzająco, tj. w oparciu o dorozumianą intencję ustawodawcy.

Wskazać przy tym wypada, że art. 6 ust. 1 ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni zawiera zamknięty katalog wyjątków od ogólnej zasady wyrażonej w art. 5 tej ustawy, że jest zabroniony, w niedziele i święta, w placówkach handlowych, handel oraz wykonywanie czynności związanych z handlem, jak też powierzenie pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz czynności związanych z handlem. Ustawodawca wskazał zatem, w jakich przypadkach i miejscach zakaz ów nie obowiązuje i wymienił 32 takie miejsca. Konstruując tę regulację, w tych przypadkach, w których uznał to zasadne wskazał także, że dana działalność, prowadzona w takim określonym miejscu, ma stanowić „przeważającą działalność” lub nawet „wyłączoną”, by objęta została zwolnieniem. Tak postąpił m.in. w odniesieniu do placówek handlowych, w których **przeważającą jest działalność** polegająca na handlu pamiątkami lub dewocjonaliami (pkt 5), czy tych, w których **przeważająca działalność** polega na handlu prasą, biletami komunikacji miejskiej, wyrobami tytoniowymi, kuponami gier losowych i zakładów wzajemnych (pkt 6), jak też w odniesieniu do placówek pocztowych (pkt 7), czy też wskazując, że zakaz nie obejmuje tych placówek handlowych, które są organizowane **wyłącznie** na potrzeby festynów, jarmarków i innych imprez okolicznościowych, tematycznych lub sportowo-rekreacyjnych, także gdy są one zlokalizowane w halach targowych (pkt 11). Taka redakcja poszczególnych zapisów świadczy o świadomym i celowym działaniu ustawodawcy, który nie pozostawia tu miejsca na dodatkową interpretację jego intencji.

Skoro zatem w punkcie 10 tego przepisu przewidziane zostało, że zakaz handlu nie obowiązuje w placówkach handlowych w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku, to nie uprawnione jest doszukiwanie się „ukrytych” powiązań i proporcji pomiędzy działalnością placówki handlowej i zakładu. Tym bardziej, iż ustawodawca nie wprowadził definicji legalnej „zakładu”, o którym tu mowa, jak też nie uzależnił możliwości takiej działalności od spełnienia dodatkowych kryteriów w odniesieniu do sytuacji, w której – jak w omawianej sprawie - zarówno placówkę handlową, jak i „Klub Czytelnika” prowadzi ten sam podmiot w tym samym miejscu, zatrudniając w tym celu tych samych pracowników.

„Odkodowywanie intencji” ustawodawcy w odniesieniu do art. 6 ust. 1 punktu 10 poprzez wskazywanie na dodatkowe wymogi związane ze szczególnym rodzajem dóbr i produktów, których sprzedaż miałyby wyłączenia umożliwiać, jak też wskazywanie określonych relacji przestrzennych, czy funkcjonalnych określonych w pozostałych przewidzianych „wyjątkach od reguły” jest to bezpodstawne i nie może być skuteczne. Z tego też powodu uznać należy, że odwoływanie się do wykładni funkcjonalnej, czy systemowej w takim przypadku nie ma żadnych racjonalnych podstaw. Przepis skonstruowany jest bowiem w taki sposób, że w żadnym razie nie uprawnia do twierdzenia, iż pomiędzy ową placówką a zakładem musi istnieć jakakolwiek zależność funkcjonalna, tj. by zakład miałby stanowić jednostkę nadrzędną na terenie, której placówka handlowa będzie usytuowana. Nadto treść tej regulacji nie zawiera wskazania uprawniającego do twierdzenia, że placówka handlowa miałyby stanowić „uzupełnienie” dla działalności jednostki nadrzędnej. Ustawa obowiązuje od dłuższego czasu, jej zapisy są ogólnie znane, także to, w jaki sposób są odczytywane. Tym samym, uznając, że mamy do czynienia z racjonalnym ustawodawcą, przyjąć należy to, że gdyby istotnie intencja była taka, jak to wskazał apelujący, to nic nie stało na przeszkodzie, by zapis doprecyzować, wprowadzając wskazane kryterium zależności, czy też określenie relacji między poszczególnymi rodzajami działalności, tj. dominującej i tej uzupełniającej ją. Tym bardziej, że przecież taka nowelizacja art. 6 ust. 1 - 4 ustawy z 10 stycznia 2018r. miała już miejsce w odniesieniu do pkt 7, 14, 24 i 32.

Z powyższych powodów zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu I instancji, że zakaz handlu, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje również w przypadku kiedy, z uwagi na niemożność rozdzielenia przestrzennego i funkcjonalnego obu rodzajów działalności, są one prowadzone równoległe w tym samym miejscu oraz przez te same osoby bez względu na to, która z nich uznana by została za dominującą. Taki sposób funkcjonowania stanowi zatem tę działalność, o której mowa w art. 6 ust 1 pkt 10 ustawy z 10 stycznia 2018r.

W sytuacji bowiem, kiedy sam skarżący nie kwestionuje, że placówka handlowa prowadzona pod szyldem (...) w D. przy ul. (...), na dzień 6 marca 2022r. miała zarejestrowaną działalność, której przedmiotem była nie tylko sprzedaż detaliczna, ale także prowadzenie biblioteki, a przy tym w dniu 10 lutego 2022r. Zarząd spółki podjął uchwałę o uruchomieniu z dniem 16 lutego 2022r. „Klubu Czytelnika” oraz opracowany został (i przyjęty) regulamin tej czytelnicy,

jak też zawarte zostały umowy o świadczenie usług promocyjnych z wydawnictwami i takie miejsce na terenie budynku należącego do spółki (...) zostało wydzielone i była tam prowadzona działalność w tym zakresie, to nie sposób twierdzić, że nie zostały spełnione wymogi określone w art. 6 ust.1 pkt 10 ustawy z 10 stycznia 2018r. tylko z tego powodu, że równoległe prowadzona jest działalność handlowa – sklep, skoro dla funkcjonowania „Klubu Czytelnika” niezbędne jest otwarcie całości, w tym placówki handlowej.

Z ustaleń wynika i to, że osoby wymienione w zarzucie zostały przeszkolone nie tylko w zakresie handlu, ale także działalności „Klubu Czytelnika”. Obsługa chętnych do skorzystania możliwości wypożyczenia książek, wchodziła także w zakres obowiązków służbowych tych osób. Nadto by możliwa była działalność „Klubu Czytelnika” konieczne było otwarcie sklepu (...), jak też obecność w/wym. osób. Klub ten mieści się bowiem w tym samym pomieszczeniu (sklep i klub stanowią integralną całość), a zatem każdorazowo, by można było prowadzić działalność kulturalną, niezbędne jest uruchomienie całości obiektu i udostępnienie go chętnym i to zarówno kupującym, jak i chcącym skorzystać oferty kulturalnej.

Tym samym zasadnie uznał Sąd orzekający, że na gruncie prawa karnego i wykroczeniowego niedopuszczalna jest proponowana przez oskarżyciela interpretacja zachowania obwinionego przez stosowanie analogii i wykładni rozszerzającej na niekorzyść M.F.. Obowiązuje wszak zasada nullum crimen sine lege stricte, która zabrania wykładni rozszerzającej zakres odpowiedzialności.

Z tych też względów zaskarżony wyrok utrzymany został w mocy.

O kosztach procesu orzeczono z uwagi na wynik postępowania odwoławczego, jak też brzmienie art. 636 § 2 pkt 1 kpk w zw. z art. 121 §1 kpw